

2015

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 102

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

Answer all questions

*The figures in the right hand margin indicate marks**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable**Illustrate the answers wherever necessary*

1. वेदस्य लक्षणं प्रमाणञ्च सायणदिशा प्रतिपादयत ।
10

अथवा

विधिभागस्य प्रमाण्यं पूर्वपक्षमतनिरासपूर्वकं निरूपयत ।

2. केनोपनिषदवलम्ब्य ब्रह्मतत्त्वमुपस्थापयत।
10

अथवा

अधोनिर्दिष्टेषु केनोपनिषन्मन्त्रेषु द्वयोः संस्कृतभाषया
देवनागरीलिप्या च सप्रसङ्गव्याख्यां कुरुत ।

5x2

- (i) श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यत्

वाचो ह वाचं स उ प्राणस्य प्राणः ।

चक्षुश्चक्षुरतिमुच्य धीराः

प्रेतास्माल्लोकादमृता भवन्ति ॥

(Turn Over)

- (ii) यत् प्राणेन न प्राणिति येन प्राणाः प्रतीयते ।
तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते ॥
- (iii) प्रतिबोधविदितं मतममृतत्वं हि विन्दते ।
आत्मना विन्दते वीर्यं विद्यया विन्दतेऽमृतम् ॥

3. अधस्तनेषु निरुक्तवचनेषु द्वयोः यास्काचार्यदिशा व्याख्या कार्या ।
7x2

- (i) भावप्रधानमाख्यातम्, सत्वप्रधानानि नामानि ।
(ii) षड्भावविकाराः भवन्तीति वाष्प्यायणिः ।
(iii) उच्चावचाः पदार्थाः भवन्तीति गार्ग्यः ।

4. अधस्तनेषु पदत्रयस्य निर्वचनं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च
क्रियताम् । 3x2

नदी, वीरः, आचार्यः, वाक्